

6

530
44/4

Informace o Chartě 77 - ročník čtvrtý /1981/ č. 11
 listopad 1981

Prohlášení Charty 77	1
VONS - sdělení č.274	2
sdělení č.275	2
sdělení č.276 - odvolací soud s J.Crunterádem	3
sdělení č.277 - odsouzení ing.J.Litomiského	3
sdělení č.278 - odsouzení G.M.Rompfa	3
sdělení č.279	4
sdělení č.280 - tři represe proti kněžím, řeholnicím a řeholníkům katol.církve.	5
sdělení č.281 - odsouzení E.Kalinowského	7
Dopis J. Seifertovi	7
Z dopisu Ladislava Lise Lubomíru Štrougalovi.	7
Stížnost manželů Preundových	10
Otevřený dopis prezidentu republiky	10
Jan Patočka : Čím je a čím není Charty 77	12
Dopisy Václava Bendy a Václava Havla	13

NEOBSAHUJE TEXT OSOBNÍ SETKÁNÍ

vydává nezávislá redakční skupina signatářů Charty 77
 Adress : Petr Uhl, Praha 2, Anglická 8
 Anna Šabatová, Praha 2, Anglická 6

PROHLÁŠENÍ CHARTY 77

Z různých stran se v poslední době setkáváme s projevy zájmu o naše stanovisko k současnemu mírovému hnutí v západní Evropě, které rozsahem i důrazem svého odporu proti jedernému zbrojení překonává vše, co až dosud v Evropě existovalo.

Naše stanovisko je dánou současnou důvědou a základem naší angažovanosti ve všem občanských a lidských práv v naší zemi. Usilujeme o dodržování Paktu, který se jako zákon 120/76 Sb. staly součástí našeho právního řádu /Mezinárodní pakt o občanských a lidských právech a Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech/ a které ve svém úvodním odstavci souhlasně s Všeobecnou deklarací lidských práv vyhlašuje uznání nezastititelných lidských práv a lidské důstojnosti za "základ svobody, spravedlnosti a míru ve světě". Požadujeme, aby naše mocenské orgány dodržovaly závazek, který na sebe vzala naše republika ratifikací těchto paktů i podepsanem Závěrečného aktu konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě. Právě Závěrečný akt řídí respektování lidských práv a základních svobod, jak jsou zformulovány Všeobecnou deklarací i oběma paktů, mezi základní principy uvolnování, míru a spolupráce. V souladu s těmito dokumenty, jež jsou významným výsledkem politiky uvolnování v Evropě i východiskem jejího delšího rozvoje, považujeme úctu k lidským právům a občanským svobodám za nedílnou součást politiky uvolnování, stejně důležitou jako její aspekty vojenské, hospodářské a diplomatické - za součást tyto aspekty podmínující i jinu podmíněnou. Klikli jsme již mnohokrát v dopisech a podnětech našim státním orgánům: slova o nezáležitosti míru, už po celá desetiletí při různých přiležitostech slavnostně vyhlašovaná, bereme vážně. Helsinský dokument jim dává jednoznačný výklad tím, že do komplexu této nedílnosti zahrnuje výslovně jako rovnocennou složku respektování lidských práv, bez něhož nelze hořít o mírovém postoji, hodném toho slova. Tato závislost je vzájemná a platí v obojím směru. Příkaz uvářit v upřímnost mírového úsilí tam, kde jsou lidé pronásledováni za to, že se dožedoují plnění závazků politiky uvolnování v oblasti lidských práv a základních svobod. Na druhé straně totva jsou skutečnými obránci těchto svobod a práv ti, kdo zvyšují tempo závodů ve zbrojení a přiblížují nebezpečí války, a to především v Evropě, která je tak ohrožována o nadějně perspektivě otevřené Závěrečným aktem z Helsinek a ohrožena proměnou v bojiště jaderné války, ve hrbitov svých národních i civilizace, z níž vznášel koncept lidských práv, vyhlašující právo na život na místě nejpřednějším.

Za skutečné obránce těchto práv a svobod - všechně práva na život a svobody od středu a války - lze totva považovat ty, kdo jejich porušování vytýkají ien svým mocenským a ideologickým protivníkům, sobě a svým spojencům je však slírují. Vítáme proto, že právě mezi těmi, kdo uyní zvadají varovný hlas požadují důrazně především na svých vládách uplatňování politiky odpovídající závazkům z Helsinek, jsou mnozí naši přátele, kteří neváhali projevit svoji solidaritu s těmi z nás, kteří za svůj postoj k porušování těchto závazků a za ochotu přispět k jejich plnění byli našimi mocenskými orgány vyváženi, perzekuči, šikanováni a ještě většinu omezení svých práv. Je naším přání, aby nadále bojovali za mír v jeho nedílnosti, jak zahrnuje nejen různé zaměřené oblasti, nýbrž i různé dimenze lidského života. Nemáme možnosti, jaké mají oni, abychom vyjádřili toto naše společné přesvědčení o nedílnosti míru a svobody stejně hlasitě. Alespon tímto způsobem chceme především jím vyřídit, že jsme solidární se všemi, kdo usilují o to, aby náš kontinent nepropadl známe s aby se na cestě, vyznačené Helsinkami 1975, scházely národy, jejich vlády i všichni lidé dobré vůle.

V Praze 18.11.1981

Václav Baly
mluvčí Charthy 77

dr. Bedřich Fiscák
mluvčí Charthy 77

dr. Jiří Hájek
člen kolektivu
mluvčích Charthy 77

SOUKROMÝ VONS č. 274

Ve dnech 1. a 2. října 1981 - tedy těsně po ukončení procesu s katolickými kněžími a laiky /viz sdělení VONS č.273/, proběhla v místě jeho konání, v Plzeňském, rozsáhlá policejní razie proti mladým lidem, praktikujícím křesťanství. Ti, kdož se dozadovávali vstupu do soudní síně /bezvýsledně/, byli po ukončení procesu sledováni až ke dveřím svých domovů, kde pak zůstala stát suta s příslušníky StB dlouho do noci.

Dne 1.10.81 byly provedeny domovní prohlídky u Zdislava Havrana, Vítěza Pelikána, Rudolfa Smrkela /katolického duchovního/, Ludmily Svobodové a Tomáše Vášana. 2.10. následovaly další prohlídky u Rostislava Valušky /duchovního České církve husitské/, Tomáše Kvapila, Ivana Šimáčka, Zdeňka Bárta, Ivy Balnerové, Oldřicha Kučery, Aleny Jemelkové a Jana Kouřila. Prohlídky z prvního dne proběhly zčásti v nočních hodinách: do 23 hod., u Rudolfa Smrkela až do 4. hod. v noci. V bytech Rostislava Valušky a Jana Kouřila se odbyly za jejich nepřítomnosti. Unesení o domovní prohlídce předložené jako doklad opravnující k tomuto zákroku, měla podstatné formální nedostatky. První den v nich nebyla ani specifikována údajná trestná činnost, která k nim zavdala podnět. Teprve 2. dne v nich bylo uvedeno, že dotyční mohou být podezřeli, někteří dokonce i stíhání pro trestný čin výtržnického podle § 202, jehož se měli - jak se později ukázalo - dopustit v noci z 30.9. na 1.10.1981 tím, že měli využít viajku "zneuctěnou latexovou barvou" na posník před budovou Okresního soudu a psát nápisu na zdi. Po oba dny chyběl i souhlas okresního prokurátora odůvodněním, že nebyl přítomen. Unesení bylo signováno majerem Kročilem, takže policie si souběs k provedení domovní prohlídky udělila i formálně sam. StB se později snažilo nahradit unesení o domovní prohlídce z 1. dne bez specifikace údajné trestné činnosti žádat novými certifikáty, v nichž totiž bylo již doplněno; i nadále však chyběl souhlas prokurátora. Je tedy zřejmé, že snese si byla vědoma některých svých prohřešků.

Všem postiženým byla při domovní prohlídce zabavena filosofická a náboženská literatura, a to s neprostou svědomí. Konfiskovány byly i oficiálně vydané teologické publikace, metlitby církvi, brevíře a výpisy z nich, bible, Římské misáliky, jakoli i s úředním povolením vytisklé programy méně pohodlných divadelních scén a opisy antikvárních knih i výpisky z nich. Mezi konfiskáty nechyběly ani fotografie ze společných výletů mladých věřících a portréty Jana Pavla II. Pascí stroje, magnetofonové pásky a primitivní grafické pomůcky /u výtvarníků/ pak byly zabaveny s okášalou samozřejmostí.

U Rudolfa Smrkela, Vítěza Pelikána, Tomáše Kvapila, Zdislava Havrana, Ivana Šimáčka a Oldřicha Kučery následoval ještě výslech, který byl veden pracovníky kriminální služby za přítomnosti pracovníků StB. Ani v jednom případě však proti tomu nebyl proveden před prohlídkami výslech předběžný /jak stanoví § 84 tr.z./.

Celá akce měla zřejmě za cíl zastřeřit mladé lidi, kteří se rozhodli uplatňovat náboženská práva a cestovat je jako kriminální živly.

V Praze 30.10.1981

VONS atd.

Sdělení č. 275 - Odvolaci soud a R. Battěkem

Dne 8.10.1981 se u Nejvyššího soudu ČSSR v Praze za předsednictví JUDr Bojárové konalo odvolací řízení přeti R. Battěkovi, mluvčímu Charty 77 a členu VONS, který byl podle § 98/1,2 a,b /podvracení republiky/ městským soudem odsouzen dne 27.7.81 k odnětí svobody na pět a půl roku. Zároveň potvrdil výhodu ochranného ohlídku na dobu 3 let. Práběh soudního jednání byl formální, důrazem na řízení údajné trestné činnosti postrádalo objektivnosti a věcného posuzování a nebralo v úvahu námitky obhajoby. Snižení trestu bylo odůvodněno tím, že jeho výše musí být v relaci k výši trestů odsouzených členů VONS ve známém procesu z října 1979. Z jednání byla opět vyloučena veřejnost. Ing. R. Battěk trpí těžkým astmatem, a proto krezi nebezpečí, že výkon trestu ve ztížených podmírkách II. RVS rapidně zhorší jeho celkový zdravotní stav a zanechá v něm trvalé následky ohrožující jeho život.

V Praze dne 2.11.1981

VONS atd.

Sdělení č. 276 - Odvolací soud a Jiřím Grunterádem

Dne 15.10.1981 proběhl u Nejvyššího soudu ČSSR v Praze za předsednictví JUDr Bojzárové odvolací řízení proti Jiřímu Grunterádovi, signatáři Charty 77, odsouzenému podle § 98/1 tr.z. /podvracení republiky/ městským soudem v Černici t.r. k odňtí svobody v trvání 4 letů v II.MVS a ke třem letům ochranného dohledu. Senát Nejvyššího soudu rozhodnutí I.instance potvrdil. Jednání probíhalo za silné policejní asistence a s vyloučením veřejnosti.

Odsouzení J.Grunteráda se děje v době, kdy se státní orgány zvýšenou měrou snaží rozbit jakoukoli aktivitu signatářů a stoupenců Charty 77.

V Praze dne 2.11.1981

VONS atd.

Sdělení č.277 - Odsouzení ing.Jana Litomiského

Dne 23.10.1981 se konalo u krajského soudu v Českých Budějovicích za předsednictví JUDr Bláhy soudní řízení proti ing.Janu Litomiskému, agronomovi JZD Dolní Cerekev, signatáři Charty 77 a členu VONS, který je od 17.2.1981 ve vazebě. Obžalobu zastupoval JUDr Pilný. Ačkoliv jednání bylo veřejné a v soudní síni bylo 21 míst, vstupenku obdrželi pouze matka a bratr obžalovaného. Ostatní místa obsadili neznámí muži. Zaloba vinila ing. Litomiského ze zhromažďování, přechovávání a rozšířování materiálů s protistátním obsahem, ze spojení se zahraničím, které poškozuje zájmy republiky, z aktivity ve VONS. Dále mu vytykala hanobení představitelů států, negativní vztah k SSSR a ostatním státům soc. soustavy a chování, které není v souladu se společenskými normami.

Ing.Litomiský nosil dlouhé vlasy. Začátkem roku se zúčastnil slušně oblečen maturita ve veřírku svých spolužáků. Dvě účastnice této setkání vypovídely, že jmenovaný se svým zjevem vymykal jejich představám o slušném dospíváku. Tyto výpovědi byly brány jako důkaz jeho nepřizpůsobivosti společenským normám. Negativní vztah ing.Litomiského k čs. společenskému a státnímu zřízení soud vyvodil z věty, kterou obžalovaný řekl na témaž setkání: "Jestli chcete o mně něco vědět, poslechněte si Svobodnou Evropu". Tři pracovnice pošty ve Zvolenu dosvědčily, že ing.Litomiský telefonoval do Vídně, což on nepopřel; nicméně soudem předpokládaný obsah hovoru, který měl údajně poškozovat zájmy republiky v zahraničí, nebyl v průběhu vyšetřování ani hlavního líčení zjištěn.

Nelze tudíž tvrdit, že by tím bylo naplněno znění lutery odst.2 písm.a § 98 tr.z. - totiž spojení s cizím činitelem za účelem znevažování a poškozování čs. státního a společenského zřízení v zahraničí. Z pouhého konstatování v jedných zahraničních novinách, že ing.Litomiský je aktivním a významným členem VONS, soud bez dalšího důkazního řízení učinil jednoduchý závěr, že uvedené konstatování vzal jako nezvratné faktum, které zvyšuje jeho společenskou nebezpečnost a dokazuje, že veřejně vystupuje proti rozhodnutím čs. justičních orgánů a úmyslem je zkreslovat, právě tak jako relativizovat naše zákonodárství. Negativní vztah k SSSR a est. státům soc. soustavy byl dokázován tím, že se v bytě obžalovaného našla při domovní prohlídce Anatrikova studie "Přežije SSSR rok 1984?". Z nahodilých konfiskací při domovní prohlídce se rovněž dokazovalo bez jakéhokoli důkazu či svědectví, že ing.Litomiský nabízel svým známým česopisy u něho zabavené. Zádost obžalovaného, aby v duchu existujících právních zásad byli slyšení také nevření svědci obhajoby - zvláště když uvážíme, že svědků obžaloby bylo jen minimum a jejich výpovědi byly nepodstatné - senát zamítl. Závěrečná řeč ing.J.Litomiského byla v momentu, kdy začal citovat platné čs. zákony, přerušena.

Senát potom vnesl rozsudek, jímž odsoudil ing.Litomiského ke třem letům odňtí svobody a po uplynutí trestu k 2 letům tzv. ochranného dohledu /v podstatě analogické domácímu vězení/. Obžalovaný se proti rozsudku odvolal.

V Praze 5.11.1981

VONS atd.

Sdělení č. 278 - Odsouzení G.M.Rompfa

Ve dnech 18. a 25.9.1981 proběhlo před senátem městského soudu v Bratislavě hlavní líčení s Guntherem Matějem Rompfem, 38letým údržbárem místního podniku služeb ZÁRES, od druhé poloviny května 1981 drženým ve vyšetřovací

vazbě. Senátu předsedala JUDr. B. Ketrbanová, příslušný prokurátor JUDr. Chabada nebyl jednání soudu přítomen a vyslal za sebe dámskou náhradu, která pouze mechanicky přečetla obžalobu. V ní byl Rompf obviněn z toho, že jako "osoba z členů laického apoštolátu v Bratislavě zejména ve svém bytě v Prie-
zaknej ulici delší dobu - nejpozději od listopadu 1980 do května 1981 - vykonával nepovolenou náboženskou činnost kazatele tím, že tajně uskutečňoval soustředování nezletilých žáků a cílevědomě a systematicky ovlivňoval jejich myšlení náboženskou ideologií, čímž porušil ustanovení § 178 tr.z. /meření dozoru státu nad církvi a náboženskými společnostmi/, v daném pří-
padě nad katolickou církvi.

G.M. Rompf se ve skutečnosti ve svém velném čase /po splnění pracovních povinností/ staral o zanedbané a opuštěné, převážně cikánské děti z východních periferií Bratislav, Priezvu, Strkevce, Trávníku a z okolí Slovenska, kde žijí v kritických životních podmínkách. Shrnoval pro ně hry /domino, šlovědě nezlob se apod./, hráčky a sportovní nářadí, předčítal jim z knížek přiměřených jejich věku, jezdil s nimi a sobotách a nedělích na výlety, promítal jim diapezity a filmy, z nichž jen některé byly na biblické motivy.. Dával jim také ujist, když byly hladové a kupoval tremajenky, aby nejezdily na černo. To vše hradil ze své vlastní mzdy.

Sám si přitom vedl jako praktikující katolík, modlil se a křížoval se před jídlem, navštěvoval bohoslužby a ničeho nesmítl, když se některé z dětí k němu z vlastní iniciativy přidalo; jiné však tak neučinily nikdy za celou dobu. Cínil tak bez jakékoli návaznosti na kteroukoli církevní organizaci, na což poukázal také jeho obhájce. V této souvislosti je nutné konstatovat, že soud odmítl dát odpověď na Rompfovou věcnou a meritorní otázku, co je tzv. laický apoštolát a s kterým zákonem ustanovením je jeho činnost v rozporu, když ji zjevně nelze kvalifikovat § 178 tr.z. Otázka byla označena za pokus vyvolat polemiku.

Výpovědi svědků, dospělých i dětí, ani v nejmenším nepodložily tvrzení obžaloby, že Rompf "systematicky a negativně ovlivňoval myšlení dětí a nařečoval chod vyučování a výchovy. Neopak učitelka ze zvláštní školy, kterou navštěvovala většina dětí, uvedla výslovně, že od doby, kdy se jim Rompf začal věnovat, jevily o vyučování daleko větší zájem a lépe prospívaly. O pozitivním vlivu Rompfa na děti svědčili i sousedi a sousedky. Tvrzení, že Rompf v přítomnosti dětí prováděl náboženské ikony přesvědčivě vyvrátil obhájce obžalovaného. Pouze se za jejich přítomnosti modlil a žehnal křížem. Absurda pížadevku státního souhlasu k této úkonům /nebylo-li jiných, jak se prokázalo/, je nabílední a nemá precedantu.

Průběh hlavního líčení byl korektní a dokonce byla - dnes už zřídka v takových případech - dodržena zásada veřejnosti líčení. Tím více zaráží, že soud v tomto procesu, v němž korunovány svědky bylo šest cikánských dětí ve věku od 8 do 13 let, navštěvujících zvláštní školu, odseutil G.M. Rompfa na dva roky odhěti svobody podle § 178. Takřka krysticky negativní dopad tohoto soudního výroku - po vynesení rozsudku došlo v jednací síni k otevřenému projevu nesouhlasu - nad mužem, který se dopustil jen toho, že supluval za orgány sociální péče, jež plní své povinnosti nedostatečně, by měl být podnětem k revizi příslušných zákonů ustanovení o náboženském životě ve smyslu vyhlášky č. 120/76, ratifikované FS ČSSR, jak se to už delší dobu - a nyní v souvislostech tohoto případu již neodkladně - žádá.

VONC std.

Praga 10.11.1981

Sdělení č. 279

Na základě trestního stíhání zahájeného odborem vyšetřování Severočeské správy SÚB v Ústí nad Labem dne 5.11.1981 ve věci údajné trestné činnosti dle § 202/2 tr.z. /výtráncství/ související s vydáváním a rozšířováním neoficiálního časopisu Vokno, proběhla dne 10.11.1981 rozsáhlá policejní akce.

Z trestné činnosti byli obviněni František Stárek, nar. 1.12.1952, bytem Teplice v Čechách, Hálkova 2882, figurant Geofyziky /v minulosti odsouzen ke 4 měsícům odnáštění svobody s podmíněným odkladem na dva roky/; Ivan Jiřík, nar. 23.9.1944, teoretik umění a spisovatel, bytem Stará Říše 33, okres Jihlava, otec dvou malých dětí /odsouzen za údajnou trestnou činnost stejného charakteru v letech 1973, 1976, 1977/; Milan Frič, nar. 1955, zaměstnanec státního rybářství, bytem Podhráj u Turnova, otec dvouletého dítěte

/adresa manželky: Skalice 12, okr. Chrudim/, Milan Hýbek, nar. 1956, studující chemie na UK, bytem Klementská 30, Praha 1; všechni byli vzati do vazby.
Trestně stíhané ne svobodě je Jaroslav Chnapko, instalatér, bytem Košť, ul. Josefa Skupy. Všem obviněným hrozí trest odnětí svobody až na tři roky. U všech byly současně provedeny domovní prohlídky, které krom toho proběhly téhož dne u Miroslava Vodrážky, Milana Hlavsy, Aleny Balcarové, Jiřího Koštura, Jaroslava Klejnka, Jiřího Krivského, Dany Němcové, Petrušky Bustrové a Stanislava Homoly. Policie zadržela na 48 hod. Jaroslava Klejnka, Petrušku Bustrovou, Marcelu Stárkovou a Janu Převratskou. Uvedené informace jsou pravděpodobně neúplné, je možné, že rozsah akce byl ještě větší a její dosah je vůbec obtížné v současné situaci odhadovat. Nejvýznamnější je, že jde o postih zaměřený proti nezávislé kultuře undergroundu, pravděpodobně největší od roku 1976 /proces se členy skupiny Plastic People a BG 307/. Vřezuje se tak do kontextu současné snahy po vysycení nezávislých kulturních aktivit /srovnej např. případ Jiřího Gruntoráda, obvinění Olgy a Ivana Havlových kvůli edici Expedice, odsouzení editorů katolické literatury, pokář usedlosti, kde se konal poslední koncert Plastic People, policejní akce proti účastníkům neškerního plestu atd./

Praha 18.11.1981

VONS atd.

Sdělení č. 280 - Tři represe proti kněžím, řeholníkům a řeholnicím katolické církve

Jak známo, občané ČSSR, kterým nedostačuje pouhé uspokojování základních komerčních potřeb, vyvinuli za uplynulá léta celou řadu individuálních i skupinových aktů iniciativ, které se snaží alespoň částečně zmírnit dluhohodobý nedostatek zejména v oblasti kulturních a duchovních potřeb. V posledních letech jsou všechny tyto pokusy o komunikaci v oblasti nezávislé a nekonformní tvorby luterární, hudební, výtvarné, jakož i činnost studijní, napadány stále zilisí represi. V současné době probíhají brutální zásahy proti věřícím katolické církve, jejím kněžím a členům řeholních společenství, které sledují naprostou likvidaci všech vnějších projevů náboženského života a svou intenzitou připomínají 50. léta.

Z nařízení okresní prokuratury v Plzni dne 27.10.1981 po poledni vpadelo 43 příslušníků bezpečnosti s pěti ženami a dvěma psy do Charitního domova v Kadani, okres Chomutov. Svojaným sestrám Dominikánkám bylo oznámeno, že bude provedena domovní prohlídka u jedné sestry, protože se stýkala s P. Dominikem Dukou, řeholníkem dominikánského řádu, který je ve vyšetřovací vazbě v Plzni pro údajné porušení zákona o státním dozoru nad církvemi /§ 178 tr.z./. Jmenovaná sestra prohlásila, že je pradlena a že pouze několikrát do roku vyprala řeholní šaty uvedenému knězi a že s ním v jiném styku nebyla, ani mu nepisala, ani od něho nedostávala korespondenci. Zádný závadný materiál nemohla předložit, neboť jej neměla. A tak pod touto závadou byla nařízena domovní prohlídka celého ústavu. V klášteře jsou závadou byla nařízena domovní prohlídka celého ústavu. V klášteře jsou pouze dva sklepy: jeden na zeleninu, druhý na brambory. Policie však hledala především "tajné sklepy", spojující klášter s městem a ukopávala zdi, aby je objevila. Také s informací, že pod kostelem je jen krypta z 18. st., se nespokojila, dokud ji neotevřela a nenašla nic než tři raky. Prohlídka se nespokojila, dokud ji neotevřela a nenašla nic než tři raky. Prohlídka trvala 1. den do 18 hod. a následujícího dne od 8 do 18 hod. Otevřený závodník pro sestry bylo, že nebyla respektována klausura. Sestrám byly odebrány všechny motlitébní knížky, které byly nalezeny. Byl to především český překlad Liturgie hedin - Breviář, což je 10 samostatných svazků. Český překlad mešních motliteb. Sestry si zabavené liturgické knihy rozmněly svépomoci, byl použit text schválený MK-Sekretariátem pro věci církevní a rozmněžování liturgických textů bylo blíženo Charitě. V té době bylo 80 sester ve věkovém průměru 70 let, z velké části měly tyto knihy, takže jim jich bylo odebráno přes 800. Sestry prosily příslušníky bezpečnosti, aby jim vrátili všechno jídlo, že budou mít raději hlad, než by ztratily tyto knihy pro ně tak vzácné, bez nichž se nemohou modlit a celou církví, což je pro ně jedinou útěchou. Bylo jim však řečeno, že takto aponou budou osvobozeny od přežitká minulosti. Dále jim byly odebrány všechny písemnosti psané na stroji nebo rozmněžované, i když byly staršího data. Odebráno bylo 32 psacích strojů, pauze jeden byl ponechán. Po celou noc blíželi příslušníci bezpečnosti na chodbách se psy. Přestože sestrám bylo
li to nejdrahší - ménosť duchovní komunikace s církví, tyto stářenky se

proti svým nepřátelům nezatvrdily, ale na nec jim daly na chodbu příkryvky a dokonce jim uvařily a daly teply čaj.

Ve stejné dobu bylo provedeno podobné přepsání charitního domova na Moravci. I sem přijeli ozbrojení příslušníci bezpečnosti ve velkém počtu asi 90 osob ve dvou autobusech, se psy, se sanitním vozem a s lékařem a s technikou na osvětlování budov. A této akci se velmi aktivně podílel i krajský církevní tejemaník dr. Bělochoubek. I zde poskytlo záminku k provedení prohlídky, že vyšetřovaný P. Dominik Duka má mezi sdejšími řeholnicemi tetu a s jednou sestrou si několikrát do roka dopisoval. Protože ani v tomto případě sestry nemohly vydat žádny protietátní materiál, jak bylo od nich požadováno, byla rovněž provedena rozsáhlá domovní prohlídka ve všech třech samostatných budovách ústavu. Příslušníci se rozbehli někontrôlevatelně po budovách, aniž by dbali na zákonné předpis, že prohlídka má být vykonána za přítomnosti toho, jehož věci se prohlížejí. Kde byly zamčené dveře, skříně nebo dokonce kufry na půdě, částečně je otevřívali jejich zámečníci, částečně byly vylamovány jak zámky, tak víka kufrů, v nichž měly sestry a chevenci uloženy svoje věci. Stal se i tiskový případ, že zámečník bez přítomnosti představeného otevřel její kancelář a příbytek s vyhledávatelem vybrali peníze a jiné cenné věci a fotografovali je. Do příchodu sestry představené dali rychle věci na své místo, zamkli a po předložení příkazu k domovní prohlídce této sestře znova věci prohlášeli, jakoby dosud prohlíženy nebyly. Také v Moravci byly zabaveny liturgické knihy roznožované pomocnou technikou, tj. cyklostylem; všechny náboženské knihy, dokonce vydané za první republiky, texty vydané litoměřic-ku bohosloveckou fakultou a dokonce jedna kniha, vydaná čs. spisovatelem. Odebrány byly i ručně psané poznámky sester z exercicí /duchovních cvičení/ neprstě soukromého rázu, týkající se např. otázky jejich svědomí. Kopečně byla odebrána i latinská Liturgie hodin-nový brevíř, která došla do ČSSR jako dar normální cestou. Byly zabaveny i další cisojsazyčné nezávadné knihy, které byly doručeny poštou.

Zabavené věci byly na půdě naházeny do společných pytlů, takže se už nedá rozlišit, co koma patří.

Věřejnosti obou obcí, Kadani a Moravce, byla k ospravedlnění celé akce poskytnuta tato lživá verze: v obou domovech pro přestárlé duchovní osoby se skrývalo 6 Poláků, byly tam vysílačky a "vany zlata". Toto zlato bylo dokonce ohodnoceno na 12 milionů korun, ačkoli se jednalo o stříbrné nebo pozlacené konstrukce, kalichy a ciboria v ceně jen 1 procenta uváděné hodnoty. K těmto bohoslužebným předmětům měly sestry příslušné doklady a do domova je přinesly ze svých různých původních řeholních komunit, připravených o vše cenné již v 50. letech, jako poslední památku.

O tom, jak drasticky zapůsobily tyto akce na staré řeholnice, svědčí zimo jiné to, že během následujících tří týdnů v Kadani zemřely tři sestry. Jedná se při tom o občánky tohoto státu, které po celý život až do posledního stáří věnovaly všechny své síly a zdraví tělesně i duševně postiženým, nevyléčitelně nemocným a přestárlým spoluobčanům. Dnes však byly ve svém stáří připraveny o důvěru ve svou osobní bezpečnost v charitních domovech České katolické charity a o to nejcennější - o své metlitelní knihy.

Třetí akce byla nařízena prokurátorem okr. prokuratury v Mostě JUDrem Wohankou. 29.10.1981 bylo provedeno 6 domovních prohlídek a dvě osoby byly vzaty do vazby. Bylo zabaveno velké množství tiskovin převážně náboženského obsahu včetně brevií a přístroje k roznožování písemných textů.

Po domovní prohlídce na faru v Hoštce, okr. Litoměřice, byl vzat do vazby tamější administrátor Radim Ložánek, nar. 4.1.1923, který byl již v 50. letech vězněn ve Valdicích. Jení známo, z jakého trestného činu je obviněn. Současně byla vzata do vazby Zdena Galková, nar. 11.10.1961, knihvazáčka v Mostě a obviněna z tr. činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví /§132 tr.z./, protože údajně vázala náboženské semizdaty pro P. Ložánka. Další domovní prohlídka byla provedena u manželů Kočmanových v Mostě, kteří při měli bezpečností hledané materiály psát na roznožovací blány. U Josefa Nižanského, administrátora v Bečově, byl klečán sklad P. Ložánka. Byla zabavena veškerá náboženská literatura psaná na psacím stroji, vyčítána tiskem doma i v zahradníčí. Na povolení k domovní prohlídce nebylo ani rezitko, ani podpis prokurátora. Manželům Kočmanovým, kteří bydlí na fáře v Hoštce, nebylo povolení k domovní prohlídce předáno, pouze protokol o zabavení asi tří knížek. Na fáře ve Štětí, u administrátora Ferdinandesa Plhela, bylo při domovní prohlídce zabaveno rovněž několik titulů.

Současně se soudním projednáváním případu šesti moravských katolíků, o kterém jene informovali v předešlých sděleních, svědčí tyto zádky orgánu bezpečnosti o snaze zneužít jakoukoli činnost v oblasti náboženské literatury, terorizovat věřící pro jejich oprávněné potřeby a konečně kriminalizovat jednotlivce, kteří jsou ochotni svým osobním násazením vyplňovat letité vekum, vzniklé v životě církve ČSSR.

26.11.1981

VOKS atd.

Sdělení č. 281

Dne 9.11.1981 městský soud v Bratislavě za předsednictví JUDr Petra Šimka odsoudil k 16 měsícům odňati svobody do I. NVS poslékého státního příslušníka Edwarda Kalinowského, nar. 1956 v toruni, napoalec zaměstnán jako řidič Huty Katowice, za pomoc k tr. činu podvracení republiky podle § 10/1 c) tr. z. k § 98/1 tr. z.

Skutkovou podstatu naplnil Edward Kalinowski dle minění soudu tím, že dne 30.4.1981 převezl ve svém autě, které mu předtím daroval jeho strýc ve Vídni, celkově 175 ks časopisu Právo lidu, Listy a Svědectví a 10 magnetofonových kazet s namluveným článkem redakce Svědectví k polským událostem. Tyto měl převzít od českého emigranta Libora Houčka. Soudu se v průběhu hlavního líčení nepodařilo prokázat, že Edward Kalinowski měl odevzdat v Bratislavě uvedené materiály Heleně Cybalové a Františku Krabalovi, kteří byli původně také schváveni z tr. činu podle § 98 tr. z., ale později bylo jejich trestní stíhání zastaveno. V hlavním líčení se rovněž nepodařilo dokázat styk Edwarda Kalinowského s Houčkem. Zástatkem jen holý fakt výskytu časopisů a kazet ve voze Kalinowského, přičemž on sám popíral, že by o celé věci cokoli věděl.

Na základě těchto indicí /které se navíc vztahují k věci, jež sama o sobě může tvořit nejnávýš skutkovou podstatu správního přestupku proti celním předpisům/ soud uznal Edwarda Kalinowského přesto vinám a krom trestu odňati svobody mu učelil rovněž trest propadení věcí /časopisů, kazet a automobilu/ ve prospěch státu. Po odpykání trestu má být Edward Kalinowski vyhoštěn z ČSSR.

Prekurátor neopomněl v závěrečné řeči připomenout, že jde o první případ tohoto druhu na Slovensku od r. 1970 a že "sni v tomto případě se ho nedopustil občan SSR".

Po vynesení rozsudku se Edward Kalinowski výslově vzdal odvolání, prokurátor se nevyjádřil, rozsudek tedy není pravomocný.

Edward Kalinowski je členem Solidarity a až do svého uvěznění byl i členem PSDS. Členství v PSDS se však v listě, který adresoval z vazby polskému inzulovi v Bratislavě, vzdal.

Práha 26.11.1981

VONS atd.

Vážený pane Seiferte,

přijměte od nás blahopřání k Vašemu významnému jubileu i výraz vděčnosti za Vaše dílo a životní svědectví. Rozdával jste krásu a přitom nikdy neučiloval pravdu. Snad právě proto Vaše poezie potěšuje a naléhá, Vaše básně se nejen čtou, nýbrž i opisují a zájem o ně překlenuje několik generací.

Odmítl jste žít se lží, zastával se ukřivděných, velal po právě a spravedlnosti.. Přejeme Vám, abyste navzdory břemenu let směl prožívat uspokojení stromu štipeného při tekutých vodách, které ovece své vydává časem svým.

Práha 23. září 1981

Ze mnohé i zcela osobně Vaši
Jaroslav Šabata, Miloslav Reichert, Marie Kromádková, Bedřich Placák,
Václav Malý, Ladislav Lis, Jan Lopatka, Jaroslav Kromádka.

Z dopisu Ladislava Lise Lubomíru Štrougalovi

Ředitel vlády ČSSR
dr. Lubomír Štrougal
Práha

Pane předsedo vlády,
využívám svého zákonného práva, abych vás jako vysokého státního činitele upozornil na množící se projevy nezákonného jednání v postupu

a činnosti bezpečnostních složek ministerstva vnitra, na zneužívání postavení orgánů StB ve společnosti, na to, že k její vlivu pronikl do našeho veřejného života, jak působil a ovlivnuje činnost dnes snad už všech institucí i formálně nezávislých a volených orgánů - státní a hospodářské správy. Jedenkrát.

Chci Vás, pane předsedo, požádat o urychlenou a bezodkladnou osobní pomoc a upozornit Vás na nutnost obecně prospěšné nápravy...

Od počátku roku 1969, kdy jsem odešel z politických funkcí, jsem byl jako lesní dělník v polesí Zahrádky /okr. Česká Lípa/ vystaven seustavně se stupňující represi místních orgánů, která vyvrcholila po mému podpisu Charty 77. Postupně jsem musel opustit své zaměstnání u lesního závodu. Bylo mně zahráděno zlepšit existenční situaci pěstováním domácího zvířectva. Nezákonné mi bylo odebráno řidičské oprávnění a k mé usedlosti byl zakázán příjezd všech vozidel. Všechni sousedi byli vyslycháni bezpečností a varováni před jakýmkoli projevy sympatii ke mně a k mé rodině. Opětovně jsem byl bez soudního výroku vězněn /v roce 1978 3 měsíce a v roce 1979 7 měsíců/. Mě rodina je bezdůvodně urážena a šikanována orgány StB atd. V denním tisku severočeského kraje Právoj jsem byl bez možnosti jakékoli obrany opakovaně napadán a poleuván,, bez mého souhlasu jsou zde publikovány mé fotografie s hanobivými texty, i fotografie mé usedlosti, peřízené bezpečností při pochybných domovních prohlídkách.

Za přiznáčné pro situaci, do které jsem se se svou rodinou nyní dostal poslouží tyto události právě minulých dnů:

Dne 3.9.1981 v 16.30 jsem byl při cestě na svou chalupu zadržen příslušníky VB Česká Lípa. Záminkou mého zadržení bylo tvrzení příslušníků VB, že jde o neodkladné úřední jednání. Po více jak dvou hod. čekání na VB v České Lípě jsem byl převezen pracovníky operativy MV Praha k jednání do úřadovny StB v Bartolomějské ul. Na mou žádost po zdůvodnění tohoto postupu jsem byl odbyt slovy, "že se teď dozvím, že to mám již stejně způsobit". Při jednání, které vedl major Simek, jsem byl nařknut z různých činů proti republice a m.j. mi major Simek zvýšeným hlasem sdělil asi tote: "Pane Lis, upozornuji Vás, jestliže se dosud nepodařilo zničit Vás, kolegum z Ústí nad Labem, pak Vám prohlašuji, že vás zničím já osobně a donutím vás k emigraci!" Přesto, že jsem byl předveden podle § 10 zákona SBB o "pedání vysvětlení", byl jsem zadržen na 48 hod. a k výslechům předváděn v poutech.

V pátek v 9.10. v 7.30 se dostavili znova dva uniformovaní příslušníci VB a opět jsem byl odvezen k výslechu na krajskou správu StB k majoru Simkovi, který ve výhrádkách pokračoval, tentokrát konkrétněji: "Končí hra a začínám realizovat své rozhodnutí. Radím vám, raději sám a dobrovolně odevzděte se zaměstnání a odevzdějte sví výrobní nástroje. Když to neučinit sám, postaráme se o to, aby vás propustili ze zaměstnání..." Budou mě prý m.j. izolovat někde o samotě, mám si dát také pozor, aby se mi nic nestalo... Až nebudu mít vůbec nic, pak mě třeba násilím vyvezou. Pak mi sdělil, že budu muset žít jen z důchodu, to že mi musí stačit... Udělá všechno proto, aby mě postupně připravili o všechno. Poté jsem byl propuštěn.

Pane předsedo vlády, pracuji v invalidním družstvu jako domácí dělník, neboť mám sníženou pracovní schopnost a pobírám částečný invalidní důchod ve výši 740,-Kčs měsíčně a vydělávám za tutéž dobu 600,-Kčs. Moje žena pracuje jako uklízečka s měsíčním příjmem 1100,-Kčs. Z těchto prostředků živíme i dvě malé děti. Snaha bezpečnosti připravit mě i o toto minimální existenční zabezpečení je především útekem na mé děti. Za této situace se jeví absurdní postup nejen bezpečnosti, ale i čs. justice, když obvinuje ze spolu-práce se zahraničními nepřátelskými centry ty naše občany, kteří byli dohnáni do zoufalé sociální situace a odkázáni tak jen na podporu, které zasílají jako projevy solidarity demokratické a pokrokové sily ze zahraničí, nebo získané ze sbírek, pořádaných v tuzemsku.

Vše nazvědčuje tomu, že dalším opatřením má být znemožnit mně žít na chalupě a připravit mě o ni. Ministrální zájem projevuje policie o náš osobní automobil zn. Frabant. Z její iniciativy bylo uděláno opatření k odebírání technického průkazu. Na druhý den, 10.10.1981 v sobotu kolem 14.00 hod. se dostavili znova uniformovaní příslušníci SBB OO VB Česká Lípa, tentokrát se dostavili znova uniformovaní příslušníci SBB OO VB Česká Lípa, tentokrát se na chalupu, kde trávím s rodinou vikandy a předložili mně pozvání na 10.10. V rubrice hodina bylo vyplněno "ihned" do OS SBB Česká Lípa k "pozdání vysvětlení". Přestože pozvání nemělo právní náležitosti, byl jsem očeten s příslušníky VB jít poté, s když se obleknu.

„dovolili mně to všeck. Zkroutili mi ruce a jménem zákona mne odvlekli k sútu, bez občanského príkazu, bez peněz, jen v lehkém domácím oblečení /pouze v lehké košili, v pracovních kalhotách a naboso v trepkách/. Podvelil jsem se, nebot jsem si uvědomil, že žádné rozumné důvody nemohu uplatnit a že by mohla při zákuoru, který byl proti mně veden, některému z příslušníků „ednout služební čepice“. Kde ví, z čeho bych pak mohl být obviněn. Po čtyřech hodinách čekání v úřadovně v České Lípě mi bylo sděleno, že volali z Prahy z Bartolomějské ulice, že mě ne nic nepotřebují, že mohu být propuštěn. Jaký smysl pak mělo mé zadřžení? Domu jsem se vrátil pěšky po pádu druhé hodiny procházen a téměř vyčerpán. Mám nemocnou páteř a trpím astmatickými záchvaty kačle. Mrholilo a bylo chladno - pouze 8°C a cesta je dlouhá 7 km. Uvědomil jsem si, že i tento způsob ohrožení mého zdraví je jednou z programových forem mého zničení. Je snad možné, aby pracovníci StB zneužívali svého postavení ve funkci veřejného činitele k projevům osobní nenávistě, s níž se netají, ke zničení mě a mé rodiny?

Skutečnosti, o nichž piši, jsou vážným varováním pro všechny bez rozdílu, když jíme sna Vás, pane předsedo, sna ostatní vedoucí představitele státu. Dodržování zákoností je nedělitelné. Její porušování a zneužití se promítá v celé společnosti a často se obrací i proti těm, kteří k jejímu porušování mládi. Bezpečnost se opět vraci - to je mimo pochybnost - k manýram 50. let, které vedly k řadě justičních vražd a procesů a poškodily vývoj v naší zemi na dlouhá desetiletí.

Ignorování těchto skutečností vyvolává dejem, že vedoucí orgány a jejich představitelé se budou ztotožňují s nezákoností a represivním postupem, nebo že se jim již vymkla kontrola z rukou, že sna vláda sna parlament nevládnou, že jsou snad pouze jakousi umělou fasádou tzv. konsolidované společnosti.

Je možné po všech těchto skutečnostech věřit tomu, že bezpečnost chrání zájmy občanů a státu? Vždyť její postup zájmů mnoha občanů poškozuje, vzbuzuje oprávněnou nedůvěru v její práci, zlepšuje víru občana v zákon. Jestliže ochránci zákona jednají nezákonné, je narné vyžadovat od občana respekt k zákonu.

Jestliže se někdo domnívá, že tyto hrubé zásahy do života občanů mají být jakousi prevencí, aby neoficiální občanská iniciativa Charty 77 a další nezáskala souhlas a podporu široké veřejnosti, pak to není moudrá cesta. Brutální postup policie může jen na čas oslabit aktivitu, ale nemůže ji umlčet trvale a hlavně nená lékem na neduhy, jimiž naše společnost trpí chronicky - ať jde o hospodářskou a společenskou krizi, vyvolanou stále se prohlubujícími sociálními problémy, nebo o zhoršující se životní prostředí aj.

Akty represe nezabrání sna vlivu sociálních a společenských reforem, které probíhají v sna uvedném Polsku. Právě Polsko je příkladem toho, že metody obecné těm, které jsou nyní uplatnovány v naší zemi, nedostatek spisu pro reálnu a pro pochopení společenského pohybu u vedoucích představitelů, vedly k dnešní krizové situaci, jak to shodně spolu s politickými a státními představiteli Polska hodnotí i představitelé řady socialistických zemí, včetně KS západních zemí. Každému, i tomu nejzaslepenějšímu pozorovateli politických událostí doma i ve světě musí být jasné, že vážné krizové problémy v oblasti ekonomiky, životního prostředí, základních lidských práv a svobody, se nevyřeší zesílením represe, která problémy jen prohlubuje a zeslabuje možnost společenského úsilí o jejich nápravu. Je ještě čas, aby se odpovědná místa zamyslela s zachránilem včesným zásahem a řešením v duchu zákonů a s respektováním i odlišných postojů a názorů možnost dalšího pozitivního vývoje v naší zemi.

Pane předsedo vlády, tento dopis Vám piši veden vírou, že ještě je možnost zabránit negativnímu vývoji, o kterém se zmínuji jen v názvosech. Nepropadám však iluzi o tom, že obecné nápravy nebo nápravy v mém osobním případě bude možno dosáhnout bez dlouhodobého úsilí a řady obětí. Já sám jsem ochoten takovou oběť přinést, zváli s násilí jsem však rozhodnut se bránit všemi legálními prostředky, včetně zveřejnování svých osudů v zahraničí.

Ladislav Lis

Praga 10, Benešovská 33

Na vědomí: Předsednictvo FS Praha, Vláda ČSSR Praha, Česká národní rada, Praha, Generální prokurátor ČSSR, Praha, Předsednictvo ÚV NF Praha

~sba 15.10.1981

Krajská správa StB - náčelníkovi
Praha 1, Bartolomějská

Věc: Stížnost manželů Freundových na postup příslušníků StB ze dne 11.11.81
v jejich bytě Praha 2, Mánesova 90

Dne 11.11.1981 kolem půl desáté dopoledne zazvonili u dveří naše muži tři neznámí muži. Naše přítelkyně, paní Johnová, která byla v našem bytě na návštěvě sama se svými dětmi /dva a půl a čtyři a půl roku/, šla ke dveřím a na otázku, kdo je, jí bylo sděleno: StB. Chtěli mluvit se Zinou Freundovou a na to jim paní Johnová odpověděla, že není doma a přijde kolem 11 hod. Muži se přešte dožadovali vstupu do bytu. Paní Johnová otevřela dveře na distanci bezpečnostního řetízku. Jeden z mužů jí ukázal legitimaci a to takovým způsobem, že nebylo patrné, co vlastně v ruce drží. Pak ji vyzvali, aby jí ukázala svůj občanský průkaz, což učinila. V tom okamžiku jeden z mužů občanský průkaz paní Johnové z ruky vytrhl. Odmítla jí dát potvrzení o tom, že jí občanský průkaz vzal a řekl jí, že si delší den může pro něj přijít do Bartolomějské ulice. Dávod odebrání neuvedl.

Představte si situaci, kdy "vyjednáváte" mezi dveřmi s neznámými muži, jste žena a matka dvou malých dětí, v mysli vám probíhá představa události, která se v bytě ani ne před měsícem stala /Zina Freundová byla dne 13.10. 1981 v tomto bytě přepadena a zbita neznámými muži, utrpěla otřes mozku, těžké podlitiny, nervový řok a je od té doby v lékařské péči u obvědního eurolega/. Mužům za dveřmi paní Johnová neustále opakovala, že se bojí. Splekaným a vystrašeným dětem se bylo třeba věnovat a muži se vytvárali dožadovali vstupu do bytu bušením na dveře, zvoněním a pod. Nakonec násilím do bytu vnikli /když bylo otevřeno na řetízek, uvelnilí bezpečnostní uzávěry druhého křídla dveří, rozrazili je a přetrhli zajistovací řetízek/. Proběhl bytem, zjistili, že skutečně kromě malých dětí nikdo doma není a s výhrůžkami odešli /celá tato událost trvala asi jednu hodinu/.

V 11 hodin jsme se vrátili domů ze zdravotní procházky. Kolem půl jedné odpoledne se ozvalo zvonění. Opět StB. Na otázku, co si přejí odpověděli, že chtějí mluvit se Zinou Freundovou za účelem svědecké výpovědi. Ačkoli neměli písemné předvolání, trvali na tom, abychom otevřeli a vpustili je do bytu. V opačném případě Zinu Freundovou odvezou sebe. S ohledem na její zdravotní stav jsme otevřeli. Zina Freundová se ptala na dopolední incident a muž, který se představil jako Dvořák, řekl, že dveře vyrazil a že žádné povolení ke vstupu do bytu nepotřebuje. Po skončení asi hodinového výslechu se při odchodu potkal příslušníci StB s paní Johnovou, která ve Dvořákově identifikovala muže, který vyrazil dveře a sebral jí občanský průkaz, což před všecky přítomními potvrdil.

Nemusíme Vám snad zdůrazňovat, že celá událost vyvolala prudký řok u dětí paní Johnové a v léčebném procesu Ziny Freundové došlo ke zhoršení zdravotního stavu - očetřujícím lékařem byla poslána na psychiatrické vyšetření.

Demníváme se, že příslušníci StB překročili svoji pravomoc a žádáme Vás podáním této stížnosti o představení. Zároveň Vás žádáme, abyste využil své pravomoci a zejistil, aby k žádnému podobnému případu nemohlo dojít. Cíekáváme vysvětlení o tom, co jste v tomto směru učinil.

V Praze dne 16.11.1981

Karel a Zina Freundovi
Praha 2, Mánesova 90

Na vědomí: poslanec našeho volebního obvodu v Praze 2

Inspekcí ministerstva vnitra
Vojenský obvodový prokurátor

Otevřený dopis prezidentu republiky

Vážený pane prezidente,

nedávno byl pražským soudem odsouzen k více než sedmiletému vězení ing. Rudolf Battěk /mluvčí Charty 77/ za údajnou protistátní činnost. Demníváme se, že byl odsouzen nespravedlivě. Člověk má před právo získávat a šířit informace a myšlenky jakýmkoliv způsobem, protože jen tím, že svoje názory neskrývá, nýbrž zveřejnuje, stává se platonou součástí lidské společnosti. Cílem společnosti je neustálý duchovní růst, který vede ke společenskému pokroku. Nepochybujeme o tom, že toto je cíl i naší společnosti.

Proto, vážený pane prezidente, se obracíme na Vás se žádostí, abyste se vším svým vlivem zasadil za důsledné dodržování lidských práv, za propuštění ing.R.Battěka a dalších nespravedlivě stíhaných občanů. Tím, že z moci své funkce zamezíte nespravedlnosti a svévoli některých úřadů, přispějete k míru potřízení mezi národy.

V Severočeském kraji 20.9.1981

S vírou v pravdu, dobre a ušlechtilost se jako občané ČSSR připojujeme svými podpisy:

Zdeněk Buk, kameník, Praha

Šárka Buriánková

Pavel Cigánek, dělník, Praha

Josef Kordík, duchovní, Libčeves

František Hochman, duchovní, Praha

Vladimír Mužíčka, elektrikář, Duchcov

Odesláno 2.10.1981; zasláno prezidentu ČSSR, Rudému právu, Katolickým nov.

Milý soudruhu prezidente,

rádi bychom se na Vás obrátili s prosbou o vyřešení sporného případu, na němž nám záleží. Jde o jeho vyavětlení, které bude jistě ku prospěchu celé naší socialistické společnosti. Drobné neshody narušující naše všeobecné soužití uvádí mnoho lidí do zmatku a nejistoty. Proto dějte, abychom začeli dialogem. Podstatou dialogu je konfrontace, v níž dojde k syntéze názorů a tím k dopátrání se pravdy. Rádi bychom, aby i jednotlivec měl právo dialogu se společností. Právo na rozhovor s celou naší socialistickou vlastí má tedy „veradi bychom se mylili“, jak říká článek ústavy, každý svéprávný občan. proto tedy poskytněme svobodu projevu, která upovní pozice naší socialistické demokracie. Dějte malý příklad. Jeden můj známý chlapec se ve věku 20 let oženil a přivedl na svět dítě. Jeho nerozvážnost v názorech jej přivedla do konfliktu se společností, což v důsledku toho znamenalo jeho osobní tragedii a současně tragedii jeho rodiny. Kdyby byla dáha takovému člověku možnost dialogu se společností, došlo by k vysvětlení a urovnání. Proto je špatně a škodlivé takového člověka místo vysvětlení odsoudit, protože pravda je jen jedna. To je jistě nesporné! V tom případě, že některý člověk není schopen posoudit své názory a není si vědom žádného předinu /jedná tedy naprostě podle svého svědomí/, není vinou. To ukažuje jen na to, že chyba není v člověku, ale zlo v něm způsobily životní podmínky. Takovému člověku je třeba věnovat maximální péči, které se zatím v našich nápravných zařízeních nedostává.

V této souvislosti si připomínáme nedávny případ Rudolfa Battěka, kterého se zastalo několik spoluobčanů v dobrém úmyslu, se snahou napomoci k tomu, aby mu byl umožněn rozhovor s tou formou skutečné nelezení pravdy v jeho životě osobním i společenském, aby tak mohl přispět plným dílem k budování naší socialistické vlasti.

Máme opravdu strach, aby nebyl nevinně odsezen náš přítel Iven Kožíšek, bytem Rumburk, Dlouhá 4, který byl zadržen a vzat do vazby při podpisové akci prováděné skutečně s dobrým úmyslem pomoci jak jednotlivci, tak všem lidem. Nebál se i do určité míry rizkovat, ale věřil a věří ve spravedlnost našich vedoucích orgánů, především ÚV KSC s vlády ČSSR, a že nedorozumění bylo způsobeno omylem podřízených orgánů. Tak Vás od srdece prosíme, soudruhu prezidenta, abyste nás pochopil a pokud budete mít zájem v této věci něco podniknout, byli bychom Vám nesmírně vděčni. Neplnile by nás to opravdovou vírou v současný společenský řád, protože bychom zblízka poznali jeho humsnitu, krásu a jeho touhu brát v úvahu osud každého člověka a ztotožnit se s ním. Věříme, že náš ideál nebude zklamán, ale že nám tento případ vlije vystupňovanou sílu k budování socialismu.

Ještě jednou prosíme o pochopení a také o to, abyste uval v úvahu naše mládí, které jistě někdy naráží na názory starší generace, od níž se nějakým způsobem odlišuje. A tak Vás prosíme o to, abychom v případě našeho omylu i my byli vyrození, poučeni a nestali se po zbytek života zbloudilými ovčemi neschopnými zařadit se do života společnosti.

V Duchcově 14.10.1981

Prosíme o odpověď na adresu:

Vladimír Mužíčka
Staré Křečany 97, okres Děčín

S úctou předkládáme své podpisy na podpisové listině, připojené k dopisu

Od chvíle, kdy zemřel filosof Jan Patočka /jeden z prvních mluvčích Charty 77/, uplynulo již téměř 5 let. Možná, že právě dnes, kdy mnozí pocitují, že se společenství Charty 77 ocitlo v určité krizi, nebude s škodu znova si připomenuť některé z jeho myšlenek z úvahy "Cím je a čím není Charty 77", proč je právo na její straně a žádné pomluvy ani násilná opatření je neotřesou.

Dnešní lidstvo, rozervané ideologiemi, nespokojené uprostřed možnosti blahobytu, očekává toužebně a horečně řešení od nových a nových technických receptů. Sem náleží rovněž spoléhání na politickou moc a stát: vždyt stát se jeví vždy zřetelněji velikou výrobcou a zásobárnou sily, disponující věnem silami, které jinak existují, fyzickými a duševními.

Nýalitelé se však rozhlízejí a pozorují, že morálku, skutečně přesvědčivou nauku zásad a bezpečného vnitřního myšlení, se nepodařilo technicky vytvořit, protože to nelze. Nelze díváčovat ani ve zvyk, v to, že pořádek fakticky vzniklý se stane druhou přirozeností, ani v moc donucení bez vnitřní přesvědčenosti lidí.

Aby se lidstvo rozvíjelo ve shodě s žádánými možnostmi technického, instrumentálního rozumu, aby pokrok vědění a dovednosti byl možný, musí být přesvědčeno o bezpodmínečnosti zásad v tom smyslu "posvátných", pro všechny vždy závažných a schopných vymezovat děsly. Jinými slovy: je třeba něčeho zásečně ne-technického, ne pouze prostředkového, je třeba morálky "nikoli úskočné a přiležitostné, nýbrž naprosté".

To znamená: záchrannu v těchto věcech nelze čekat od státu, od společnosti výrobní, od moci a sil.

Jak rádi by všechni hlasatelé jedinovlády fakt jako prostředků k libovolným dělům dali část svých příliš evidentních "pravd" ze jednu jedinou, vnitřně závažnou pravdu morálky! Ale není to možné. Všem akumulacím moci bylo v našem století přáno, aby se uplatnily jako nikdy dosud. Výsledek co do přesvědčení lidí je však opačný. - to by mělo dnes být jasné.

Bez mravního základu, bez přesvědčení, které není všechny oportunita, okolnosti a očekávaných výhod, žádná sebelepší technicky vybevená společnost nemůže fungovat. Morálka však zde není k tomu, aby společnost fungovala, nýbrž prostě k tomu, aby člověk byl člověkem. Nedefinuje ji člověk podle libovile svých potřeb, přání, tendencí a tuleb, nýbrž ona to je, která vymezuje člověka. Proto se domníváme, že je na čase, aby tyto jednoduché, ale bolestnou zkušeností dleuhých desetiletí ověřené téze, které každý nějak pocitujeme, ujasněně pronikly do vědomí všech a že je k tomu vhodná doba. Proč?

Pojem lidských práv není nic jiného než přesvědčení, že i státy a celá společnost se staví pod svrchovanost mravního cítění, že uznávají něco ne-podmínečného nad sebou, co i pro ně je závažně posvátné /nedotknutelné/ a ke svým cílům, jimiž tvorí a zajišťují právní normy, miní přispět k tomuto cíli.

Totéž přesvědčení žije i v jednotlivcích a je základem pro plnění jejich povinností v životě soukromém, pracovním i veřejném. Jedině v souladu s ním existuje skutečná záruka toho, že lidé najednají jen pro výhody nebo ze strachu, nýbrž svobodně, ochotně, zadpovědně.

Tomuto přesvědčení dává výraz Charte 77, která je výrazem radosti občanstva nad tím, že jejich stát podpisem, kterým se stvrzuje práva člověka a kterým se tento akt stal č.g.zákonem, blási se k vyšší, mravní základně všechno politického; je zároveň výrazem vůle týchž občanů přispět ze své strany k uskutečnění a veřejně se odehrávajícímu plnění v tomto aktu proklamovaných zásad.

Signatáři Charty 77 se proto domnívají, že tento akt daleko přesahuje svým významem běžné mezinárodní úmluvy, které jsou záležitostí státní /mocenské/ oportunita, poněvadž zde zasahuje do oblasti mravní, duchovní. To a nic jiného je pro signatáře oním důvodem i přiležitostí, onou vhodnou dobou, kdy se domnívají, že je nezbytné, aby dali na jeho, že chápou, očtu běží a proto vystupují se svou iniciativou.

Uvedený vztah mezi mravní oblastí a mezi společensko-politickou oblastí státní moci ukazuje, že v Charte 77 neběží o žádný akt v užším smyslu politický, o žádnou soutěž a zásek do sféry jakékoli funkce politické moci. Charta není ani spolek, ani organizace, její báze je čistě osobně-mravní, závazky z ní vyplývající mají rovněž tento charakter.

Připomínám však výslovně, že všechny/mravní/povinnosti/spojivají/ná/kom již před 180 lety bylo přesným pojmovým rozberem zdůrazněno, že všechny mravní povinnosti spočívají na tom, co lze nazvat povinností člověka k sobě, která zahrnuje mj. povinnost bránit se proti jakémukoli ne sobě páchaném bezpráví.

To všechno znamená, že účastníci Charty nejdoucí z jakéhosi zájmu, nýbrž z pouhé povinnosti, z příkazu, který stojí výše než politické závazky a práva a je jejich pravým, jedině spolehlivým základem. Účastníci Charty si neosobují nejen politická práva či funkce, ale dokonce už nechtějí být žádnou mravní autoritou nebo "svědomím" společnosti, nad nikoho se nevyvyšují a nikoho nesoudí, jejich úsilím je jedině cistit a posilit vědomí, že existuje vyšší autorita, které jsou zavázání jednotlivci ve svém svědomí a stát svým podpisem na důležitých mezinárodních dohodách, že jsou zavázány nejen oportunně, podle pravidel politické vhodnosti a nevhodnosti, nýbrž že jejich podpis tu znamená závazek, že politika podléhá právu a nikoli právo politice.

že k povinnosti bránit se proti bezpráví náleží možnost informovat kohokoli o křivdě, která se jednotlivci děje a že tato možnost nepřekračuje rámec povinnosti jednotlivce k sobě a neznamená souhlas kohokoliv, sni jednotlivce, sni společnosti, je zřejmým důsledkem tohoto hlediska.
Je dále důležité, aby si každý uvědomoval, že k zastávání svých mravních práv, tj. povinnosti k sobě i k druhým, není potřebí žádného sdružování, poněvadž zde nemluví nic než v každém jednotlivci přítomná úcta k člověku jako takovému a k tomu smysl pro obecné dobro, který člověka čini člověkem.

Proto žádný jednotlivec, který skutečně je utlačen, právem se nemá cítit melován a vydán přemoci okolnosti na milost a nemilost, je-li sám odhodlán nerezignovat na povinnost zastávat se sám sebe, která je též povinností k společnosti, jíž je fakticky členem.

Účelem Charty 77 je proto spontánní a vši závaznosti prostá solidarita všech, kdo pochopili význam mravního smýšlení pro reálnou společnost a její normální fungování.

Považujeme ze všech těchto důvodů údobí, v němž podpis Prohlášení lidských práv se stal možným, ze novou etapu v historickém dění - etapu, jejíž dosah je nesmírný, protože znamená obrat ve vědomí lidí, v jejich posáru k sobě i společnosti; běží dnes o to, aby pohnutky jednání neležely nadále jedině nebo převahu v oblasti strachu nebo zvýhodnění, nýbrž v úctě k tomu, co je v člověku vyššího, v porozumění pro povinnost, pro obecné dobré, pro nezbytnost vzít na sebe v tomto směru i nepochodlí, nepochopení a jisté riziko.

Prof. dr. Jan Patočka, Dr. h. c.
mluvčí Charty 77

Václav Benda a Václav Havel pozdravují všechny přátele

Václav Benda

15.8.1981

Sama si dost úzkostně a vytrvale věimáš hrozeb, provázejících vstup do let 80.-od ekologického podkopu sč po řetězovou reakci krutostě bez smyslu, varovně ohlašující příchod nové velké vojny. A my žijeme v Praze, to je v epicentru posárně nrozehlá fyzické i duchovní oblasti, odkud může a má přijít odpověď, která zvrátí tyto hrozy a promění je v pouhý sárny zápas a zkoumáru noci, která opět na čas musela ustoupit světu dne, světu Kristovu. Nevyříkneme-li tuto osvobojující odpověď nebo bude-li umílena, může se pak docela dobře stát, že dalších odpovědí nebude jakesi zapotřebí, že nebude vítězství ani poražených, draka sni Honzy, snad jen ty hromady kostí před draží jeskyní. Otázka, zda již je čas, se stále vtírávěji mění v problém, kolik času vlastně ještě zbyvá.

19.9.1981

Především chci znova varovat před podceňováním vytrvalosti, komplexnosti a dokonalé paměti tlaku, jemuž jsme vystaveni. Jakmile byl jednou překročen Rubikon, je pustou naivitou spoléhat se na status quo, nepsané úmluvy či třeba jen obyčejnou logiku. Není bezpečné chvíle s není bezpečného místa a cokoli by tak vyhlízel, toho se varuj jako zákeřné pasti. Sklopit meč znamená vydat se bez pomoci rychlé a úplné zkáze. Tchle všechno jsem přece od první chvíle bezpečně věděl, pot, slzy a krev každému sliboval tolikrát, že mi to ani ty nemůžeš upřít: za vítězství je Jeruzalém - za čestnou smrt ostatně také -

a to už je dostatečně dobrý důvod, aby se člověk odvážil vykročit i s takovým vědomím.

10.10.1981

Nu, již je na čase poslat pozdravení všem příbuzným i přátelům, nepřestávám se za ně modlit s pevně věřím, že tyto modlitby budou slavně vyslyšeny dříve, než se teď kdokoli z nás odvážuje doufat. Protože je třeba být připraven na předloníkou cestu do Jeruzaléma, ale zároveň není radno zapomínat, že nejtěžší a nejbeznadějnější se zdají právě ty poslední okamžiky pod hradbami, kdy je vyzvobození již blízko.

Václav Havel, Bory, září 1981

Při každé návštěvě
se od vás dozvím o delších přátelích,
kteří se odstěhovali.
Mám pro ně porozumění,
svláště když jde o mladé lidí,
kteří chtějí poznat svět,
studovat, něco vidět
a které tedy ještě nemusí držet
pocit odpovědnosti za nějaké načaté dílo
nebo pocit,
že jsou věci, od nichž chlap neodchází.
A přece - když tak o tom uvažuji, napadá mne,
že takové rozhodnutí je na místě vždy tehdy,
kdy studium je pro člověka především sbírání informací.
Pokud mu ale jde o pravdu, mohl by ji hledat hlavně
v sobě a v tomto světě, do něhož ho osud uvrhnuhl.
Kdo se o to nepokusí,
stěží ji asi nalezne jinde.
Nejde tu
mnohdy spíš o únik od pravdy,
než o cestu za ní?

drive, než se ted kdokoli z nás odvážuje doufat. Protože je třeba být připraven na předlouhou cestu do Jeruzaléma, ale zároveň není radno být připraven na přečekané napomínat, že nejtěžší a nejbeznadějnější se zdají právě ty poslední okamžiky pod hradbami, kdy je vysvobození již blízko.

Při každém návštěvě
se od vás dozvím o dalších přítelech,
kteří se odstěhovali.
Mám pro ně porozumění,
zvlášť když jde o mladé lidé,
kteří chtějí poznat svět,
studovat,
něco vidět,
a které tedy ještě nemusí držet
pocit odpovědnosti za nějaké načaté dílo
nebo pocit,
že jsou věci, od nichž chlap neodchází.
A prece, když tak o tom uvažuji,
nepadá zne,
že takové rozhodnutí je na místě vždy tehdy,
kdy studium je pro člověka
především sbíráním informací.
Pokud mu ale jde o pravdu,
měl by ji asi hledat hlavně
v sobě
a v tomto světě,
do něhož ho osud uvágnul.
Kdo se o to nezkuší,
stěží ji asi nalezne jinde.

Nejde tu
mnohy spíš o únik od pravdy,
než o cestu k za ní?

Václav Havel, Bory, září 1981

oooooooooooo

O s e b n i s e t k á n i

1/ PAUL RICOEUR

Na podzim loňského roku navštívil Prahu francouzský filosof Paul Ricoeur /něr.1913/, president Mezinárodního Filosofického Ústavu a děkan university v Nanterre /Paříž X/. Ricoeur je nesorně jedním z největších žijících myslitelů. Jeho dílo lze označit v hlubokém slova smyslu za kreslanské. Filosoficky vychází především z Descarta, Kanta a zejména z Husserla, avšak do jeho myšlení vtékají všechny filosofické proudy zimnosti i současnosti a přitom představuje předivuhodnou moudrou syntézu nejvzácnějších plodů duchovní atmosféry dneška, které sám nazývá "dary modernity". Ricoeur je znám především je o fenomenologii vědomí, vůle a tělesnosti, jako interpret díla Husserlova a Freudeova, ale především jako filosof mytu, symbolu a řeči, s jeho jménem je spojen pojem hermeneutika – umění vykládání, interpretace a rozumění. Jde tu přitom především o problém smyslu: to je zdalek nejmenovatelem jeho jiných představujících podrobně zasvěcené monografie o na prvním pohled tak rozličných témat jako je vztah volního a mimovolního, psychoanalýza, symbolika zla, básnický metafora, rituální práps a nebo náboženské dogma.

Za svá návštěvy v Praze přednesl Paul Ricoeur během soukromých setkání s řadou našich filosofů a teologů několik přednášek o problémech, kterými se v současné době zabývá, jako jsou příběh, symbol, metafora, dogma o Nejsvětější Trojici, různost literárních forem v Bibli atp. Poskytl také několikahodinový rozhovor o kulturních a politických dějinách Evropy od Riniho do dnešních dnů a o současných proudech myšlení zejména ve Francii a Anglii a v německých státech, kde strávil několikrát

Spojených státech, kde stráví každoročně několik měsíců. V současných diskusích se vyjadřoval ke smyslu filosofie, vztahu myšlení a výry, k současnému stavu křesťanství ve sčítě a dovolil zájencům o jeho dílo e u nás blíže nahlédnout do morálních, ontologických a náboženských dalecké své filosofie. Projevil tamé zcela nevšední a národně zaevěcené pírozumění pro naši situaci a problémy.

Ce Ricœur ze své návštěvy pře nesl, vysvětlit, prodiskutoval, bylo pro všechny iště větším zdrojem informací, poučení a inspirace. Avšak to vše nakonec připadalo zanedbatelné u srovnání s okouzlujícím působením jeho osoby, spojující v sobě hluboce pravdivou skromnost služebné pokory, v níž není ani stopy ro slávě a věhlasu, teraz se třídí, se skutečnou duchovní autoritou vědomou si své výhy a zodržedlosti. Odborný přínos návštěvy slavného profesora filosofie tak byl tak daleko převyšen morálním příkladem pravdivého a svatého Člověka.

2/ HANS KÜNG

Křesťané mali příležitost setkat se v létě snad s nejznámějším a nejpopulárnějším teologem - "dissidentem" Hansem Küngem /nar.1928/. Küng je představitel radikálně progressivního směru v katolické církvi. Po studiích na papežské universitě Gregorian v Římě a na Katolickém institutu v Paříži se stal profesorem dogmatické a ekumenické teologie na univerzitě v Tübingen a reditelem tamního ekumenického institutu, člena mezinárodních teologických konf. Papežem Janem XXIII. byl přizván jako odtorný poradce při jednání II. Vatikánského koncilu.

Ve své první významné práci *Rechtfertigung*/ se ostavil za učení významného evangelického teologa Karla Bertha. Také svou další vědeckou i populární knihu zaměřil na díl o stylizaci mezi katolíky a protestanty v koncilovém duchu. Pro odvážnou interakci katolického učení o papežské neosynonymitě a o poslání učitelského úradu /"Unfehlbar? - Eine Frage"/ ale též dřívejších článků křesťanské výry /"Christsein", "Existiert Gott"/ se stal i ioní předmětem ostré kritiky oficiálních věkánských institucí a byl dokonce soudčený papežem Janem Pavlem II., suspendován, zájem o "prípad Küng" přitom daleko přesáhl hranice teologických a církevních záležitostí.

Za svého pobytu v Praze se Küng setkal s mnoha katolíky a evangelíky, pro něž jeho dílo představuje už dluho zdroj inspirace a novzrození k vzájemnému blížení a podpor k dílu o překomávání zastaralých forem náboženského života. Většina těch, kteří měli příležitost vylehnout jeho přednášky na eklesiologická téma /např. "Církev budoucnosti"/, byla prekvapena jeho nenápadným vystupováním a pozitivou věcností, kontrastující s predstavou navozenou útočnými tóny jeho spisů s populáritou masových sdělovacích prostředků na západě. Ve svých přednáškách a diskusech zdůrazňoval Küng nutnost modernizace církve, předonání jejího charakteru k ostaatní instituce a potřebu zbavit její učení tradičních dle dnes již bezobtížných formulací a postavit její autoritu, dosud vydaná v způsobem administrativních zásahů nepřipouštějících svobodnou diskusi, pod kriterium lásky.

Hans Küng se v Praze nesporně setkal s atmosférou pochopení a velkých sympatií a jeho návštěva představuje neocenitelný odtorný i kulturní kontakt se světem.

3/ ROGER SCHÜTZ

Ve dnech 2. a 3. května navštívil Prahu Roger Schütz, evangelický kněz, zakladatel ekumenické celibátní komunity v burgundské vesnici Laizé. Význam této komunity přirostl poměrně v krátkém čase hranice Francie a její působnost dnes pro iká bez překážení celý svět. Schütz měl příležitost působit na představiteli různých konfesí v ekumenickém duchu, mluvil i s papežem /např. kdysi s Janem XXIII., nedávno s Janem Pavlem II./, kázal v kostelích, na volných prostranstvích i v domácnostech na západě i východě, ve vyvinutých zemích i mezi tradičními obyvateli tzv. rozvojových zemí.

On sám i další členové komunity v Taizé vzali na sebe těžké životní podmínky těch nejchudších a nejbidnějších kohoto světa a právě konkrétní situaci témto v pravdě "malíčkům", osobní účastí na jejich těžkých osudech beroucí sv domě ostatních lidí, vyzývají k tomu dnes ve světě potřebnému milosrdenství a porozumění.

Schütz hovořil a působil nejen v nejrůznějších demokratických státech s liberaálními režimy, ale procestoval se verejně i v zemích ovlivněných brutálními, polofašistickými vojenskými klikami, nerespektujícími základní lidská práva, např. v Chile. Z východoevropských států byl hostem v NDR, Polsku, Sovětském svazu a všechno mohl i pro verenost kázat a sloužit ně. Jen v Praze nikoli. Při svých návštěvách rady fréžských kostelů se cítil pouze zděsnit bohoslužeb. Jak tomu občas bývá, „že vynucené silení“ bylo nakonec silnějším projevem křesťanského společenství, než jakékoli slova. "Budu tedy s vámi až do smrti", řekl. V některých kostelích zazněly, když ne slova bratra Rogera, alespoň kánonické či více klásné zpěvy, obvykle při bohoslužbách v Taizé, v nichž se zrcadlila spolední věra a přesvědčení dříve shromážděných: Ubi caritas at amor, Deus ibi est. Po společné bohoslužbě lidé z přeplněných kostelů / lidé z velké části mladí/ nespíchali jenom obvykle domů, ale vytrvale čekali, dokud se k bratraru Rogerovi neprotlačili, dokud mu alespoň nepotřebovali. Byla to slavnost v nejlepším slova smyslu a všichni pocítovali, co znamená společenství v takovém duchu. Byl to však zde jen svátek uprostřed našich československých všeobecných dní, jejichž hlavním problémem byla ovšem problematika ekumenismu.